

ZÁRÓ SZAKMAI JELENTÉS
MECENATÚRA (MEC_21) pályázat
3. ALPROGRAM (MEC_N_21)

**A tudomány és innováció eredményeinek társadalmi népszerűsítése és a
közösségi tudomány (Citizen Science) támogatása**

EPR pályázat azonosító: 140986

Pályázó kutató: Dr. Kriska György

Befogadó intézmény: ELKH Ökológiai Kutatóközpont

1. A projekt rövid címe: Poláros világ

2. Az elkészített médiaalkotás műfaja: film

3. Az elkészült alkotás milyen felületen került bemutatásra:

YouTube: <https://youtu.be/JOd2Xfz3mng>

4. Az elkészült alkotáshoz kapcsolódó közösségi média kampány, közösségi média megjelenések részletezése (max. 1000 karakter):

A film beharangozója (teaser) 2022. december 7-én jelent meg:
<https://www.youtube.com/watch?v=nK0OmeqYzMw>

Ökológiai Kutatóközpont hír: <https://ecolres.hu/becsapott-rovarok-a-polaros-vilag/>

ELTE hír: <https://www.elte.hu/content/becsapott-rovarok-es-amit-ertuk-tehetunk.t.27194>

ELTE TTK hír: <https://ttk.elte.hu/content/becsapott-rovarok-es-amit-ertuk-tehetunk.t.6277>

ELTE podcast: <https://youtu.be/zCxOZ8cQgBU>

Az ELTE és az Ökológiai Kutatóközpont sajtóközleményt is kiadott a filmről.

A filmhez kapcsolódó hírek közzététele a következő Facebook oldalakon: MTA Diverzitásbiológiai Tudományos Bizottság, Magyar Biológianárok, MaViGe, Szentendre Blogol, Rákospalotai turjános megmaradásáért, Ökoparty, Liva-vízimalom és Szilas tó-mentő egyesület

Tudományos-ismeretterjesztő blog: https://polarosvilag.blog.hu/2022/12/21/bemutakozas_966

A Poláros világ című blogunk azonos című filmünk tudományos alapjaival és a témához kapcsolódó kutatásainkkal foglalkozik látványos képi és filmes szemléltetéssel.

5. Az elkészült alkotás nyilvános elérhetősége a projekt zárását követően:

YouTube: <https://youtu.be/JOd2Xfz3mng>

6. Az elkészült alkotás szakmai leírása, újszerűsége¹, egyedisége és hozzájárulása a tudomány/innováció népszerűsítéséhez (max. 2000 karakter):

Kutatócsoportunk az elmúlt 20 évben igazolta, hogy egyes globálisan elterjedt mesterséges objektumok (pl. aszfaltutak, üvegépületek, napelemek, kivilágított hidak) optikai sajátásaik folytán jelentős mértékű vízirovar pusztulások okozói lehetnek. A legnevesebb külföldi szakfolyóiratokban (Nature, Science) is méltatott eredményeink hozzájárultak az ökológiai csapda fogalmának meghatározásához és lehetőséget adtak arra, hogy leírjuk az ökológiai fényszennyezés egy új típusát a poláros fényszennyezést.

A poláros fénycsapdaként működő objektumok természetkárosító hatása ma már globális szinten veszélyezteti a vizes élőhelyeket, amelyek a biológiai sokféleség legnagyobb tárházai a Földön. Ezért is fontos, hogy erről az egész világot érintő új jelenségről, a poláros fényszennyezésről a témával foglalkozó biofizikus és ökológus kutatók szűk köre mellett minél többen tudomást szerezzenek. 60 perces ismeretterjesztő filmünkben a jelenség iskolapéldáit a becsapott rovarok szemszögéből mutattuk be. A film szakmailag korrekt, egyúttal közérthető stílusban feltárja magát a problémakört, valamint ismerteti azokat az innovatív megoldásokat, amelyek ellensúlyozhatják a poláros fényszennyezés káros hatásait, vagy a jelenségben rejlő lehetőségeket kihasználva adnak lehetőséget a közegészségügyi, vagy gazdasági szempontból kártékonynak tekinthető rovarok (pl. bögölyök) csapdázására. A film célcsoportját az általános iskola felsőbb évfolyamaira járó diákok és a náluk idősebbek jelentik.

A téma különlegessége és jelentősége ellenére sem készült mindezidáig egyetlen film sem, mely bemutatta volna ezt a jelenséggör, ezért nem csak hazai, hanem világsszinten is egyedülállónak számít alkotásunk. Emiatt is készítjük el a film angol nyelvű változatát is, amit szintén a YouTube-on teszünk közzé.

A pályázati célként meghatározott tudomány/innováció népszerűsítéshez filmünkön kívül egy a film bemutatásával egyidőben elindított tudományos-ismeretterjesztő bloggal is hozzájárulunk.

7. Hozzájárult-e a projekt a közösségi tudomány (Citizen Science) hazai támogatásához? (max. 1000 karakter.)

A filmben is bemutatott kutatásainkba már a kezdetektől fogva bevontunk civil közreműködőket, akik aktuális terepi információk megadásával, kísérleti helyszínek biztosításával segítették munkánkat. Ezen civil tevékenységek egy részébe filmünk is betekintést nyújtott.

¹ Az újszerűség követelménye itt elsősorban arra vonatkozik, hogy a létrejött projekttermék új alkotás, nem pedig egy korábbi alkotás továbbfejlesztése, újrafelhasználása.

8. A projekttervben tett vállalások teljesülésének értékelése (max. 1000 karakter):

A projekttervben vállaltakat maximális mértékben sikerült teljesítenünk, amihez hozzájárult az is, hogy a filmben megjelenített különleges természeti jelenségek (tömegtegzes, dánkérés, tiszavirág és dunavirág rajzás) 2022-ben különösen látványosak voltak. Emiatt is sikerült bámulatos szemléletességgel bemutatnunk a témát. Óriási energiákat fektettünk a terepi forgatásokba, így végül a pályázati célt túl is teljesítve az eredetileg vállalt 50 perces mű helyett egy 60 perces filmalkotást készítettünk el.

Kelt: Budapest, 2022. december 23.

.....

Pályázó kutató aláírása (vagy fokozott biztonságú elektronikus aláírás és időbélyegző)